

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

Om Trine Søndergaard. Tekst af Kristine Kern

Tid

Folk siger, at tiden står stille i fotografering. På en måde en banal observation, og måske ikke helt sand, hvis sandhedsbegrebet overhovedet giver mening i forbindelse med fotografering. Referencen "stikker" som Roland Barthes skriver i Camera Lucida, men gør den det? Er det ikke muligt at forestille sig et billede, et fotografi, hvor den egentlige referent ikke er det, vi ser, men noget mere implicit?

Tiden ses som at stå stille på fotografiet, fordi vi forestiller os, at billedet repræsenterer en arresteret gave, frosset i tid. I billedkunstneren Trine Søndergaards arbejde tager stilheden dog en anden form. Her er der stilhed. I motiverne og bag dem. Tiden forlænges, ud over nuet. Selvom fotografiet i en vis forstand er et øjeblik i tid, står tiden ikke nødvendigvis stille. Ifølge den franske filosof Henri Bergson kan nuet trækkes ud, gennemsyret som det er med erindringen om fortiden og forventning om fremtiden. Hvilket også er hvordan Trine Søndergaards billeder kan ses. Der er et før og efter. Dette er tydeligt i en serie som Callus, hvor fortiden for de arrederede manifesteres i deres knudrede, rynkede overflader. Her ligger tidens gang på selve overfladen, men er også til stede i værker af en helt anden karakter.

I portrætter, interiører og landskaber - Søndergaards foretrukne motivområde - finder vi tiden stille og tilbageblik. Ser vi tilbage - ikke på et bestemt tidspunkt, men på tværs af den tid, der er gået, og de spor, det har efterladt. Billederne er fulde af minder. Måske ikke egentlige minder, men associative lag åbne for seerens fantasi - for deres egne læsninger.

For eksempel interiør #4, hvor en række døre åbner sig længere og længere ind i billedet. Vi er på et tomt, forladt sted. Tydeligvis en gammel bygning med udskårne dørkarme og paneler. Alligevel blottet for møbler og mennesker, som det er, bliver det tidløst eller i det mindste svært at date. Vi følger vores egne tankers vej ind i billedet og befolker det med vores egne associationer og følelser.

Det er det samme med portrætterne, hvor de portrætteret i serier som Strude, Guldnakke og Hovedtøj bærer historiske tekstiler [2] og moderne beklædningsgenstande, der fysisk forbinder fortid og nutid. Bortset fra dette er der intet på fotografierne, der lokaliserer dem i tide. Her overtager en anden midlertidighed: fotografens, kunstnerens.

Stilleben

"Maleri og fotografering er ikke to potentielt konkurrencedygtige systemer til fremstilling og gengivelse af billeder, som simpelthen var nået frem til en ordentlig opdeling af territoriet for at blive forenet. Fotografering er en virksomhed af en anden orden," som Susan Sontag skriver i On Photography. [3] Fotografi er Trine Søndergaards medie. Med al sin historicitet og alle de teorier, der kan være relevante med hensyn til fotografering og visning af verden fotografisk. Alligevel bliver hendes værker ofte sammenlignet med maleri og dets historiske genrer og mestre. Dette er noget, kunstneren er fuldt ud klar over, men ikke noget, hun tillægger nogen reel betydning: "Det er ikke noget, jeg søger", som hun fortæller mig. [4] Det er dog stadig interessant at bemærke de malere, folk forbinder med hendes arbejde. Med hensyn til hendes portrætter nævnes Johannes Vermeer (Holland, 1632-1675) ofte, og Vilhelm Hammershøi (Danmark, 1864-1916) hentydes ofte til i forbindelse med hendes interiør. Disse sammenligninger synes primært at være baseret på formelle ligheder i lys, sammensætning og farve. Det er noget kunsthistoriker Mieke Bal udforsker detaljeret i sin tekst til Søndergaards bog Stasis, hvor hun skriver: "Vermeer ville genkende det subtile værk med farve (...) og den måde, lyset virker næsten materiale, solidt, afgrænset af klare omend bløde linjer"[5]. Senere kalder hun Hammershøi "en stor forgænger for Søndergaard", når man sammenligner begge kunstners brug af modeller med ryggen til seeren. [6]

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

Vi kunne også pege på en maler som Anna Ancher (Danmark, 1859-1935), der trods sin omfavnelser af en mere farverig impressionisme ofte deler Søndergaards valg af motiv, stemning og perspektiv. Men forholdet til maleri og dets historie er tilsyneladende ikke noget, der optager Trine Søndergaard. Når hun bliver spurgt, viser det sig, at hendes fokus er en mere fænomenologisk tilgang til det fotograferede motiv. Samt et personligt ordforråd, hvor det, der er repræsenteret - motivet - indgår i en personlig fortælling. Hvor billedet også udtrykker noget, vi måske ikke ser.

I stedet for specifikke malere giver maleriske genrer måske en mere interessant tilgang til Søndergaards fotografering. Man kan argumentere for, at alle Trine Søndergaards værker stadig er et liv i formel forstand: den måde, motiverne fotograferes, ofte uden sammenhæng, på en neutral baggrund eller uden nogen placering i tid eller sted. Det er motivets 'objektivitet', at låne Husserls koncept, der er i fokus. Men det er også noget, der ligger i værkernes indhold. Eller rettere form bliver en del af deres indhold. Der er en semiotisk forbindelse, hvorved tegnet, en ung kvinde for eksempel, ikke kun refererer til sig selv, dvs. denne specifikke unge kvinde, men til 'ung kvinde' i en bredere forstand. På samme måde repræsenterer Søndergaards interiører og landskaber ikke kun det specifikke sted, hvor fotografiet blev taget, men er også billeder af 'et landskab', 'et interiør' osv. Det faktiske objekt, der opfattes, bliver et billede af en mere generel sindstilstand eller tilstand. Eller som Merleau-Ponty skriver i *Phenomenology of Perception*: "Det er i oplevelsen af tingen, at det reflekterende ideal om at stille tanker skal have sit grundlag. Derfor fatter refleksion ikke selv sin fulde betydning, medmindre den refererer til den ureflekterende erfaringsfond, den forudsætter, som den trækker på, og som udgør for den en slags oprindelig fortid, en fortid, der aldrig har været en nutid" [7].

*Som genre rangerer stilleben lavest i maleriets hierarki. [8] Genren opstod og havde sin storhedstid i 1600'erne, da den spredte sig fra Holland til resten af Europa, især Spanien, Norditalien og Frankrig. Siden har kunstnere gentagne gange genoptaget og genfortolket genren. Som Norman Bryson skriver i *Looking at the Overlooked*: "Stadig livets potentiale for at isolere et rent æstetisk rum er utvivlsomt en af de faktorer, der gjorde genren så central i udviklingen af modernismen," [9], hvilket er præcis, hvordan Trine Søndergaard bruger genre. Hun isolerer det fotograferede objekt i et æstetisk område. Her, adskilt fra enhver specifik kontekst, bliver den åben for mening. Eller fortolkningen af mening. Der er også mere konkrete referencer til stilleben som genre: *Nature morte*. I den nye serie *Borgherre 1654-2020* ser vi æbler gå til grunde og smuldre. Langsomt. Ændring af farve, skrumpning og ændring dag for dag i en langvarig opløsningsproces, der legemliggør tid og midlertidighed. Et enkelt fotografi for hver dag. Samtidig stilleben og film, stilstand og forandring, overgangen fra en værenstilstand til en anden. *Memento mori* - "husk du skal dø" - som det rådne æble i en ellers perfekt frugtstilling tjener til at minde os om i hollandsk barokmaleri.*

Callus (2019) er også en serie stilleben. I en vis forstand. Motiverne i serien fremstår som fragmenter: dele adskilt fra eller taget ud af kontekst. Trærødder, rødder der er blevet såret og er midt i en helingsproces. De ligner næsten mennesker, som gamle kropsdele eller ansigter, der er rynket med tiden. Døden er tæt, ligesom livet - og overlevelse. Ligner serien *Megafossil* (2012), et af de projekter, der beskæftiger sig med naturen, lavet i samarbejde med sin mand, fotografen Nicolai Howalt. Også her ser træet dødt ud, næsten visnet. Men *Kongeegen* ('King of Oaks'), Nordeuropas ældste træ, lever stadig. Den måde trærødderne i *Callus* vises - udkåret fra deres omgivelser mod en mørk baggrund - minder meget om Søndergaards portrætter. Især dem i serien *Monokrome portrætter* (2009), hvor den samme metode bruges med en række mørke farver udvidet i rammernes matchende farver. Forbindelsen mellem *Callus* og Søndergaards portrætter blev understreget i udstillingen *Nær tiden*, hvor serien blev udstillet sammen med portrætserien *Nærmere tiden* og *Aegis*. Kvinderne fremstilles mere som 'typer' eller modeller end individer, mere som abstrakte billeder af begrebet 'kvinde'.

Perspektiver

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

Hun vender blikket, vender ryggen, skjuler hendes ansigter, sænker øjnene. Tag det første billede i serien Hovedtøj (2019). Vi ser en ung kvinde, knap en voksen. Hendes krop vendes mod beskueren i en lille vinkel. Men hun kigger ned, kigger væk, møder ikke blikket, der så ivrigt søger hendes. Billedet, et portræt, ligner et klassisk portræt fra 1800-tallet af den danske guldalder, som dem af C. A. Jensen. Forskellen ligger i blikket. I traditionel portrætning møder motivet ofte beskuerens blik. Her kigger hun ned. Den unge kvinde på Trine Søndergaards fotografi nægter at møde vores blik, blikket så centralt for fotografering - ikke kun at se billedet, men gøre det. Øjenkontakt er afbrudt, kontakten mellem seeren og den set brudte. I stedet for at se den unge kvinde på billedet ser vi os selv: vores egne tanker spejles af den figur, der vender sig fra os. Vi ser med hende frem for på hende.

Det faktum, at ingen af figurerne i Trine Søndergaards portrætter ser direkte på kameraet, endsige se det i øjnene, og at vi normalt ser dem enten bagfra eller delvist vendt væk fra os eller med sænkede øjne, åbner billedet. At vi som seere ikke har nogen direkte øjenkontakt med de portrætterede, fjerner hende af personlighed, af individualitet, hvilket gør hende til et objekt for kameraets blik frem for beskueren. Eller som Mieke Bal skriver i Stasis: How to See they are: "anti-portrætter, der udfordrer individualismen i den typisk" vestlige "genre." [10] I Søndergaards værker er portrættet ikke en repræsentation af det afbildede individ, men derimod repræsentationen af en følelse, en sindstilstand.

Selvom de skildrer noget andet, er Søndergaards værker til dels billeder af hende selv. Eller i hvert fald hendes indre liv. Igen, på en måde. Ifølge Søndergaard er "[t] o fotografi at gøre noget konkret", en måde at "skabe synlighed." [11] Ligesom forskellige tidsmuligheder eksisterer sammen i hendes værker, støder vi også på forskellige verdener - forskellige perspektiver på livet. Billederne forener en indre og ydre verden. Kunstneren siger selv, at hun bruger fotografering til at udforske den verden, vi ser og oplever, og bruger det, hun opdager i denne ydre verden, til at visualisere og give konkret form til en indre verden.

Kvinder

Kvinder er et tilbagevendende motiv i Trine Søndergaards kunst. Ligesom perspektivet, øjnene, der ser, klart er en kvindes. Alligevel er køn ikke et eksplicit tema i hendes fotografering - undtagen måske i den tidlige serie Now That You Are Mine (1998 - 2000). Køn er normalt mere en underliggende tilstedeværelse, et oplevelsesområde bag stemmen, der kommer til udtryk i værkerne. Og motivet, kvinden på billedet, er ikke genstand for, hvad filmteoretikeren Laura Mulvey kalder det mandlige blik, men for identifikation. I hvert fald for seeren, der som mig selv, er kvinde. Måske handler det mere om identitet end køn. Måske kan de to kategorier ikke adskilles. I serien Uden titel refleksion (2015-2016) ser vi forskellige piger (kunstnerens døtre) holde et spejl, der dækker deres ansigt enten delvist eller helt. Deres identitet slettes eller opløses bogstaveligt talt for at give plads til en anden - måske betragterens.

Spejle har været til stede gennem maleriets historie, ofte for at afsløre noget, der ikke umiddelbart er synligt. Spejlet i Van Eycks The Arnolfini Portrait (1434), Velázquez's Rokeby Venus (1647-51) og Las Meninas (1656) afslører eller viser mennesker, der ellers ikke ville være med i billedet. Søndergaard bruger derimod spejlet til at skjule eller dække mennesker, vi rent faktisk kan se. Mens den franske psykoanalytiker Jacques Lacans spejlstadium giver barnet en følelse af iagttagelse og selvfølelse, kan det modsatte hævdes af Søndergaards værker. Her er identiteten knust. Billedet giver afkald på enhver indlejret betydning for at blive det, Umberto Eco kalder et "åbent værk": den unge kvinde eller pige, eller den følelse eller følelse, hun repræsenterer for beskueren, er, hvad billedet viser. Samtidig er motivet forankret i fotografen, eller rettere sagt af fotografen.

Søndergaard siger selv, at hun som kvinde finder en interesse for kvinders historie naturlig. Hun beskriver et kvindeligt perspektiv som "en retning, en forlængelse af at være til stede, en base." [12] Hun er interesseret i uføtalte historier, de skjulte og usynlige - og i at finde og give disse historier synlighed og betydning. Måske ikke eksplicit, men som en underliggende forudsætning: at give en stemme til det

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

uudtalte. Dette livsgrundlag, dette oplevelsesområde, er til stede i hendes værker som et perspektiv og/eller en særlig stemning. Som i monokrome portrætter. Her skaber stillingen af de portrætterede og de anvendte farver en følelse af dyb melankoli, hvorimod mange af serierne, der bruger historiske tekstiler, som Guldnakke og Hovedtøj, er lettere - omend det stadig undgår vores blik. Sorg er et tilbagevendende tema i flere af serierne, herunder Untitled Lace (2015), hvor kvinders ansigter er dækket af blonder som sorgslør. [13] Deres ansigter er dækket, deres identitet skjult. Det er netop denne følelse af fravær - billedets bogstavelige og symbolske mørke - der åbner dem for den enkelte seers sorg. Mørket, vi møder, er vores eget.

Alle Trine Søndergaards værker handler om følelser. Eller det er i det mindste en måde at fortolke dem på. Men igen, intet er eksplicit. Det er åbne billeder, vi som seere kan læse mening ind i. Og følelser.

Vores egen.

Berlingske anmeldelse af BIRGITTE ELLEMANN HÖEGH

Lige nu regerer fotokunstner Trine Søndergaard over udstillingslokalerne på Det Kongelige Bibliotek med en retrospektiv udstilling, der strækker sig over de sidste 16 år. Her beskæftiger hun sig med kvindeskikkelser, det indre liv og livets forgængelighed – uden at ryste det mindste på hånden.

Gå ned i [Den Sorte Diamants](#) dyb, og du vil få et inderligt og tyst sug i maven. Udstillingsrummene i Københavns Kongelige Bibliotek, der har så meget schwung på de øvre etager, er aldeles arkitektonisk uspændende nede i den koksgrå kælder, men det er den udstilling, der hænger på væggene absolut ikke. Det drejer sig om [Trine Søndergaard](#), kunstfotografen, som er et af vores stærkeste navne på sit felt.

Udstillingens åbningsbillede er af en lille pige, der holder et spejl op foran sig, der giver hende en Francis Baconsk anatomi. Trine Søndergaard tildeler hende et indre liv, der får hende til at tage sig anderledes tyst ud end de fleste af de opstillede billeder, som unge piger står på hovedet for at få i kassen til deres Instagram og Tiktok-profiler netop nu. Foto: Trine Søndergaard.

I det tidlige forår var hun ramt af sort uheld, som mange af os andre under lockdown, men Søndergaards uheld var alligevel et nøk mere subtilt.

Foråret skulle have været hendes med to store soloudstillinger – én med helt nye værker på Gl. Holtegaard, der aldrig blev åbnet for et publikum, og en retrospektiv, der allerede skulle have åbnet dørene i sommeren 2020 på

Göteborg Kunstmuseum, og være fortsat videre til Dunkers Kulturhus i Helsingborg, hvor små grupper i det mindste blev lukket indenfor.

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

På Gl. Holtegaard gjorde museet ellers sit med nogle knaldgule stiger sat op langs den gamle herregårds vinduer, man kunne klatre op på og kigge ind gennem nogle glughuller til udstillingen. Jeg var én af de kunsthungrende, der stod dér og vaklede for at få færten af hendes nye værker. Det var en sjov og næsten eventyrlig idé, der ikke kun gav min indre voyeur blod på tanden, men også understregede vores generelle absurde situation.

Den forpuppede kvindeskikkelse fra »Surrigkap«-serien er iklædt 1800-tallets sørgedragter, hvor man kun aner konturen af kvinden inde bag ved. Som i flere af Trine Søndergaards værker i udstillingen, hvor historiske hovedbeklædninger fra danske egns museer indgår, er hun her i dialog med tørklædedebatten, men fremmaner samtidig enkle organiske og højæstetiske skulpturer med en hel særlig materialitet at gå på opdagelse i.
Foto: Trine Søndergaard.

Tæt på hår, tekstil, hud, træ, frugt og silkepapir

Her i efteråret har Søndergaard taget behændig revanche og har haft flere udstillinger oppe at hænge, blandt andet på Den Sorte Diamant. Her vises et udsnit af værkerne fra udstillingerne i både Danmark og Sverige, der absolut er at foretrække ved selvsyn frem for afstandskiggene gennem de duggede ruder eller 3D-versionerne på museernes hjemmesider.

For Søndergaards topskarpe og skrabede værker åbner sig anderledes sanseligt op, når jeg kommer helt tæt på de teksturer, hun materialiserer i hår, hud, tekstil, træ, frugt og silkepapir.

Trine Søndergaards sort-hvide portrætter af kvinder omsluttet af grånet hår, som vi sjældent forbinder med femininitet eller sexappeal, får en helt ny piedestal her.
Foto: Trine Søndergaard.

I hendes iscenesatte fotos, hvor farveskalaerne tenderer det nidkære monokrome, er der noget dybt besnærende at gå på opdagelse i. For eksempel i fotoserien »Surrigkap«, hvor de sorte tekstiler versioneret i lag af blonder, frynser på et sjal, plisseret strik og fede fyldige læg i en nederdel er så taktile, at de antager en menneskelighed.

Det er fotos af kvinder klædt i 1800-tallets sørgedragter, hvor man kun aner konturen af kvinden inde bag ved, for hun har tekstilet krænget ud over hele sin krop. Som i flere af Søndergaards værker i udstillingen, hvor historiske hovedbeklædninger fra danske egns museer indgår, er hun i dialog med tørklædedebatten,

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

men fremmaner samtidig enkle organiske skulpturer ansporet i en tredje tidslighed, hvor datidens folkedragter blendes sammen med moderne beklædningsdele.

»Arkiv«-serien er ophængt i udstillingens sidste lokale og udgør udstillings punktum. I fire fotos anes en blomstret kjole, som kvinderne på Rudersdal-egnen bar i 1700- til 1800-tallet. Foto: Trine Søndergaard.

Jeg lader mig kortvarigt henføre af Søndergaards skulpturelle udtryk, men kan ikke lade være med at læse mennesket ind i al dets umiddelbare fravær. Her er det ikke blikket, der er det gennemborende, men Søndergaards formsprog, som fremstår nærmest hypnotisk.

Nogle af de portrætterede er udover at være tildækket enten helt rygvendte eller fotograferet i profil med sænkede eller bortvendte blikke, andre portrætteret frontalt, men med et sort transparent mylder af franske sørgeblonder hen over ansigtet.

De fraværende blikke giver hendes værker en uudgrundelig tiltrækningskraft og en fornemmelse af et arbejde med et

indre liv og ulmende sindbillede. Jeg bliver nysgerrig på kvinderne bag hendes iscenesættelser og hvorfor vi ikke må se dem i øjnene.

Rytmask ro

Søndergaard har haft kvindeskikkelsen i centrum siden sin debut med sin dokumentariske fotoserie 'Now That You Are Mine', som hun viste på Charlottenborg i 1997 – året efter, hun tog afgang fra fotoskolen Fatamorgana.

Det var store farvefotografier, der dokumenterede prostitueredes hverdag i Skelbækgade i København og havde en helt anden ufiltreret forråelse over sig end hendes fremtidige iscenesatte fotografier. Men allerede dengang gik hun helt tæt på de portrætteredes hud, hår – og kunder, hvilket var et modigt greb i dansk sammenhæng, som gav hende den internationale Albert Renger-Patzsch-pris.

6 Highlights på Museer Efterår 2021

Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

Den rygvendte kvinde med de tydelige referencer til Hammershøi anspores af en tredje tidslighed, hvor datidens folkedragter blendes sammen med moderne beklædningsdele. Foto: Trine Søndergaard.

Fotoserien er ikke med her, men til gengæld hendes »Monochrome Portraits« fra 2009, som var nogle af de billeder, der indikerede overgangen til hendes forenklede, skrabede portrætstil med de indadvendte blikke.

Det var også her, hun begyndte at undersøge gentagelsens styrke i sine serier af næsten identiske opstillinger,

der giver hendes serier en rytmisk ro, og her hun gik i tydelig dialog med kunsthistorien. Navnlige Vilhelm Hammershøi, der er tydelige hilsener til i hendes rygvendte skikkelser med de nøgne nakker og i hendes serier af kig gennem døre til stuer og gange en suite i de tømte interiørs.

Tidlighed og forgængelighed

Derudover synes Søndergaard at have en stærk optagethed af tid og forgængelighed i sin værkproduktion, som bliver særligt nærværende i Den Sorte Diamant, hvor værkerne er ophængt i et omtrent lineært livsforløb. Lige inden for døren er et foto af en lille pige, der holder et spejl op foran sig, der giver hende en Francis Bacon'sk anatomi.

Hendes fingernegle er nedklippede og lidt børnehavenussede. Et børneliv bag det lille forandrede ansigt aner mig. Ved siden af hænger den forpuppede kvindeskikkelse i »Surrigkap«-serien helt uden alder og med døden åndende hende i nakken.

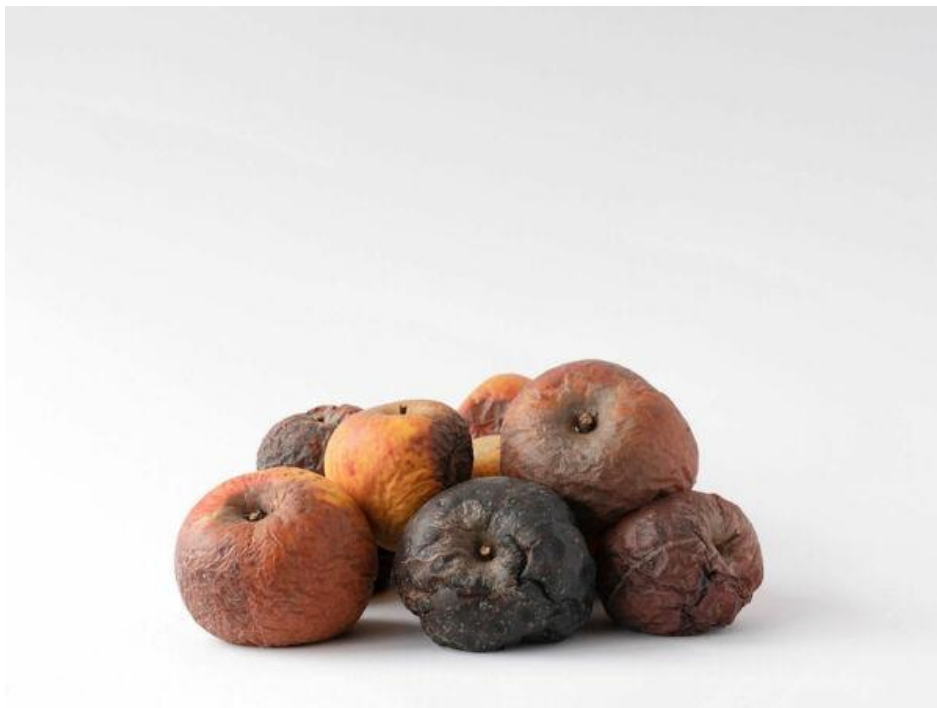
I næste sal er de monokrome og indadvendte portrætter af voksne kvinder, derefter de unge piger med de ornamenterede detaljerige hovedbeklædninger i serierne »Strude« og »Guldnakke«. Så er jeg igennem en smal sal med sort-hvide portrætter af kvinder omsluttet af grånet ualmindeligt smukt hår.

Ansigtet er helt fraværende, det grå hår, som vi sjældent forbinder med femininitet eller sexappeal, får en helt ny piedestal her.

Inde ved siden af strækker en vanitasscene sig ud over to vægge. »Borgherre« hedder den, og er en fotodokumentering af en bunke arrangerede æblers forrådnelse over tid. På de første billeder dukker brune pletter op, siden bliver de rynkede, så synker de sammen, for at ende raslende indtørrede op. Jeg

6 Highlights på Museer Efterår 2021 Den Sorte Diamant. Trine Søndergaard - WORKS

føler mig utrolig ramt her, af æblesorten Borgherre, plukket i Gl. Holtegaards have, og kan gå hen og pege på, hvor i opløsningsprocessen, jeg befinder mig. På modsatte væg står de sluttelige rester støbt i bronze på en lille hylde – som en sluttelig kremering.

I »Borgherre«-serien træder vanitasbegrebet frem i al sin skrækkelige ynde. Trine Søndergaard har fotodokumenteret en bunke arrangerede æblers forrådnelse over tid.

Foto: Trine Søndergaard.

Jeg ender i et sakralt rum, hvor Søndergaards »Arkiv«-serie er ophængt. I fire fotos aner jeg en

blomstret kjole, som kvinderne på Rudersdal-egnen bar i 1700- til 1800-tallet. Den er pakket nænsomt ind i silkepapir, men værkernes højformat og menneskestørrelse får mig til at tænke på ligposer. Og således får Søndergaard sat et vægtigt punktum for sin fortælling. I den sammenhæng fungerer de kliniske tomme og rungende lokaler ganske effektivt.

Her er plads til, at jeg kan synke ind i den stoiske ro, hun tildeler hver enkel kvindeskikkelse i hvert enkelt portræt, som står i kontrast til det billedmylder, vi bliver præsenteret for på de sociale medier. Jeg kan ikke lade være med at vende tilbage til den lille pige med det lukkede øje i udstillingens første værk, som tager sig anderledes tyst ud end de fleste af de opstillede billeder, som unge piger står på hovedet for at få i kassen til deres Instagram og Tiktok-profiler! Så længe Søndergaard styrer udstillingslokalerne med sine overlegne sikre værker, der aldrig synes at være frembragt af den mindste rystelse på hendes hånd, kan jeg kun anspore jer til at gå ned i Diamantens dyb og give Søndergaard den opmærksomhed, hun ikke fik i foråret.

Artist talk Trine Søndergaard Gl Holtegaard udstilling <https://youtu.be/FCb6Da4jW9s>

Kunst & Kaffe – Portrættet der vender sig bort <https://youtu.be/GuQtmYhvEaU>

Merete pryds Helle & Trine Søndergaard <https://www.dr.dk/lyd/p1/pingpong/ping-pong-9>

Morgenthaler: Kunstnerens lærling Trine Søndergaard [https://www.dr.dk/drtv/episode/morgenthaler - kunstnerens-laerling -trine-soendergaard 275675](https://www.dr.dk/drtv/episode/morgenthaler-kunstnerens-laerling-trine-soendergaard-275675)